

СИЛАБУС

до навчальної дисципліни

«РЕГІОНАЛЬНА ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ»

підготовка фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Біологія)
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу	Регіональна фізична географія
Мова викладання	українська
Викладачі	Лісовський Андрій Сергійович Любинська Інна Борисівна
Профайл викладачів	lisovskyi@kpnu.edu.ua liubynska.inna@kpnu.edu.ua
E-mail	
Сторінка курсу в MOODL	
Консультації	

2. Анотація до курсу

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Регіональна фізична географія» здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) з підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Вона відноситься до циклу дисциплін вільного вибору.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості формування та сучасна структура (тектонічна, геологічна та геоморфологічна будова, гідро-кліматичні умови, рослинний покрив та тваринний світ) ландшафтних комплексів регіонального рівня, закономірності їх поєднань та розміщення в межах материків та океанів.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Європа, Азія, Африка.

Змістовий модуль 2. Північна та Південна Америка, Австралія, Антарктида, Океани.

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Регіональна фізична географія» є формування у студентів науково-світоглядних уявлень про природу (тектонічну та геологічну будову, рельєф, водні об'єкти, клімат, природних зон) окремих фізико-географічних регіонів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Регіональна фізична географія» є:

- інтеграція знань, отриманих студентами під час вивчення окремих фізико географічних дисциплін;
- засвоєння знань про загальні аспекти природи материків і океанів;
- ознайомлення з особливостями тектонічної будови материків і океанів;
- розгляд геоморфологічних особливостей материків і океанів;
- вивчення закономірностей регіонального розподілу основних кліматичних показників у межах материків і океанів;
- визначення головних рис поширення та функціонування гідрологічних об'єктів материків;
- розгляд основних фізичних і хімічних властивостей вод океанів;
- визначення загальних рис природної диференціації в розрізі фізико географічних одиниць різних рангів.

Основні підходи до вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни ґрунтується на партнерській співпраці викладачів і студентів, особистісно орієнтованому підході до освіти, принципі систематичності та послідовності в освіті, аналітико-синтетичній професійно спрямованій діяльності студента.

4. Формат курсу

Комбіноване навчання (очний курс з елементами дистанційного навчання).

5. Результати навчання

Спеціальні (фахові) компетентності:

- Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи розвитку, значення для суспільства.
- Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.
- Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).
- Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.
- Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності.
- Здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі географічних методів і підходів, у тому числі інформаційних технологій.
- Здатність розуміти та пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах.
- Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні історичні етапи дослідження та освоєння океанів і материків;
- загальні особливості природи океанів і материків; типовий план характеристики океану;
- закономірності зміни солоності і температури вод, розташування океанічних течій;
- головні закономірності поширення життя в океанах;

- типовий план характеристики фізико-географічного положення материка та океану;
- зв'язок орографії з тектонічною будовою материка;
- основні кліматотвірні чинники, особливості розподілу тепла і кількості атмосферних опадів по території материків і акваторії океанів;
- поділ материків і океанів на кліматичні пояси та області і характерні для них типи клімату;
- особливості поширення, живлення, водного режиму, господарського використання та екологічного стану річок;
- особливості поширення, походження, водного режиму, господарського використання та екологічного стану озер;
- особливості поширення та основні риси географічних поясів і природних зон світу;
- характерні риси одиниць регіонального фізико-географічного поділу материків.

вміти:

- показувати на картах маршрути подорожей великих мандрівників;
- виявляти взаємозв'язки між компонентами неживої і живої природи, користуватися тематичними картами для з'ясування природних закономірностей, показувати на карті об'єкти географічної номенклатури;
- давати комплексну фізико-географічну характеристику океану за типовим планом;
- порівнювати властивості водних мас різних частин океанів, показувати на карті морські течії, пояснювати загальну циркуляцію поверхневих вод Світового океану;
- висвітлювати взаємозв'язок між властивостями вод і поширенням життя в океанах; визначити географічні наслідки особливостей фізико-географічного положення материка або океану;
- виявляти залежність орографічних одиниць від тектонічної будови материка;
- пояснювати вплив основних кліматотвірних чинників на формування клімату материка або океану;
- показувати на карті простягання кліматичних поясів, їх поділ на кліматичні області, визначати типи клімату за кліматодіаграмами;
- давати комплексну характеристику річок за типовим планом;
- давати комплексну характеристику озер за типовим планом;
- давати комплексну характеристику географічних поясів і природних зон за типовим планом;
- давати комплексну регіональних одиниць материка за типовим планом.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	3	3-4
Семестр вивчення	5-6	6-7-8
Кількість кредитів ЄКТС	11	11

Загальний обсяг годин	330	330
Кількість годин навчальних занять	110	46
Лекційні заняття	50	22
Практичні заняття	-	-
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	60	24
Самостійна та індивідуальна робота	220	284
Форма підсумкового контролю	Залік(V) Екзамен(VI)	Залік(VI) Залік(VII) Екзамен(VIII)

7. Пререквізити курсу

Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення 25 тем, з яких 25 висвітлюються в процесі лекційних занять і 25 тем на лабораторних заняттях, всі теми вивчаються студентами самостійно і передбачають попереднє оволодіння предметами: «Географія України» та «Загальна географія». Організація навчання передбачає цілеспрямовану самостійну роботу студентів, виконання практичних завдань аналітичного, узагальнюючого професійно спрямованого характеру.

8. Політики курсу

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

- Тема 1. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Європи.
- Тема 2. Клімат та внутрішні води Європи.
- Тема 3. Географічні пояси та природні зони Європи.
- Тема 4. Регіональний фізико-географічний поділ Європи.
- Тема 5. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Азії.
- Тема 6. Клімат та внутрішні води Азії.
- Тема 7. Географічні пояси та природні зони Азії.
- Тема 8. Регіональний фізико-географічний поділ Азії: Острівна Арктика і Субарктика Азії, Північна Азія, Передня Азія, Середня і Центральна Азія.
- Тема 9. Регіональний фізико-географічний поділ Азії: Висока Азія, Східна Азія, Південна Азія, Південно-Східна Азія, Південно-Західна Азія.
- Тема 10. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Африки.
- Тема 11. Клімат та внутрішні води Африки.
- Тема 12. Географічні пояси та природні зони Африки.
- Тема 13. Регіональний фізико-географічний поділ Африки.

Змістовий модуль 2

- Тема 14. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Північної Америки.
- Тема 15. Клімат та внутрішні води Північної Америки.
- Тема 16. Географічні пояси та природні зони Північної Америки.
- Тема 17. Регіональний фізико-географічний поділ Північної Америки.

Тема 18. Фізико-географічне положення, тектонічна структура і рельєф Південної Америки.

Тема 19. Клімат та внутрішні води Південної Америки.

Тема 20. Географічні пояси та природні зони Південної Америки.

Тема 21. Регіональний фізико-географічний поділ Південної Америки.

Тема 22. Фізико-географічний огляд Австралії.

Тема 23. Фізико-географічний огляд Антарктиди.

Тема 24. Фізико-географічна характеристика Тихого та Північного льодовитого океану.

Тема 25. Фізико-географічна характеристика Атлантичного та Індійського океану.

Рекомендовані джерела:

Основна література

1. Физическая география материков и океанов : учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Т. В. Власова, М. А. Аршинова, Т. А. Ковалева. – М. : Издательский центр «Академия», 2009. – 640 с.
2. Физическая география материков и океанов : в 2 т. Т 1. Физическая география материков : в 2 кн. Кн. 1 : Дифференциация и развитие ландшафтов суши Земли. Европа. Азия : учебник для студ. учреждений высш. образования / Э. П. Романова, Н. Н. Алексеева, М. А. Аршинова; под ред. Э. П. Романовой. – М. : Издательский центр «Академия», 2014. – 464 с.
3. Физическая география материков и океанов : в 2 т. Т 1. Физическая география материков : в 2 кн. – Кн. 2 : Северная Америка. Южная Америка. Африка. Австралия и Океания. Антарктида : учебник для студ. учреждений высш. образования / [Т. И. Кондратьева, Б. А. Алексеев, О. А. Климанова и др.]; под ред. проф. Э. П. Романовой. – М. : Издательский центр «Академия», 2014. – 400 с.
4. Физическая география материков и океанов : в 2 т. Т. 2. Физическая география океанов : учебник для студ. учреждений высш. образования / В. Л. Лебедев, Г. А. Сафьянов; под ред. С. А. Добролюбова. – М. : Издательский центр «Академия», 2014. – 432 с.
5. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків і океанів : Навчальний посібник. В 2 ч. / Б. Д. Панасенко. – Вінниця : «Гіпаніс», 2001. – 410 с.

Додаткова література

1. Безруков Ю. Ф. Физическая география материков и океанов в вопросах и ответах. Часть 1. Евразия и Мировой океан. Учебное пособие. – Симферополь : Таврический национальный университет им. В. И. Вернадского, 2005. – 196 с.
2. Безруков Ю. Ф. Физическая география материков и океанов. Том 1. Евразия. Часть 4. Региональная характеристика. Учебное пособие. – Симферополь : Симферопольский государственный университет, 1998. – 77 с.
3. Безруков Ю. Ф. Физическая география материков и океанов. Том 1. Евразия. Часть 1. Общая характеристика Евразии. Часть 2. Физико-географический обзор Зарубежной Евразии. Учебное пособие. – Симферополь : Таврический национальный университет им. В. И. Вернадского, 2000. – 72 с.
4. Власова Т. В. Физическая география материков (с прилегающими частями океанов) : В 2 ч. Ч. 1. Евразия, Северная Америка. – 4-е изд., перераб. – М. : Просвещение, 1986. – 417 с.
5. Власова Т. В. Физическая география материков (с прилегающими частями океанов) : В 2 ч. Ч. 2. Южная Америка, Африка, Австралия и Океания, Антарктида– 4-е изд., перераб. – М. : Просвещение, 1986. – 269 с.
6. Галай И. П. Физическая география материков и океанов. В 2 ч. Ч. 2. Северная Америка, Южная Америка, Африка, Австралия, Океания, Антарктида, Мировой океан : Учеб. пособие / И. П. Галай, В. А. Журкевич, Г. Я. Рылюк. – Мн. : Университетское, 1988. – 366 с.

7. Географія Мирового океана: практикум для студентів геогр. фак. Ч. 1. Фізическа географія Мирового океана / авт.-сост. : Я. К. Еловичева, М. М. Ермолович. – Мн. : БГУ, 2006. – 46 с.
8. Жучкевич В. А. Фізическа географія материків і океанів : Учеб. посібник для вузів : В 2-х ч. Ч. 1 : Євразія / В. А. Жучкевич, М. В. Лавринович. – Мн. : Університетське, 1986. – 224 с.
9. Лавринович. М. В. Фізическа географія Євразії (регіональний огляд) / М. В. Лавринович. – Минск : БГУ, 2003. – 183 с.
10. Фізическа географія материків і океанів: Учеб. для геогр. спец. ун-тів / Ю. Г. Ермаков, Г. М. Ігнат'єв, Л. І. Куракова і др. [Под общей ред. А. М. Рябчикова] – М. : Вышш. шк, 1988. – 592 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Методика навчання географії».
2. Корисні ресурси Інтернету:

http://www.nbuv.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
http://geografica.net.ua	Географіка. Географічний портал
http://www.geograf.com.ua	Географія. Мислення, що змінює світ
http://geo-teacher.net.ua	Я йду на урок географії та економіки
http://compas.ucoz.com	Для географа
http://geoknigi.com/book.php	BookFinder. Найбільша електронна бібліотека рунету.
http://www.twirpx.com	Спеціалізована електронна бібліотека
http://geoknigi.com/book.php	Пізнавальний сайт географія
http://www.alleng.ru/edu/geogr.htm	Освітні ресурси Інтернету — Географія.

6. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання. Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом практичних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетенцій навчання.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю: - виступ з основного питання;

- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз джерельної та монографічної літератури;

- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки є:

Усні відповіді:

- Повнота розкриття питання;
- Логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, вміння формулювати висновки;
- охайність оформлення письмової роботи.

Кількісне оцінювання результатів навчання

1 семестр

Поточний і модульний контроль (100 балів)			Залік	Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)			100	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
50 балів	30 балів	20 балів		

2 семестр

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Іспит	Сума
Змістовий модуль 2 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
30 балів	25 балів	5 балів		

Поточний контроль. Максимальна кількість балів, яку можна отримати на лабораторному (практичному) занятті – **12 балів** за одну тему (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами лабораторного чи практичного заняття).

1 семестр. Максимальна кількість балів, яку можна отримати на лабораторних заняттях – **50 балів** (за умови виконання та звітування за всі різновиди роботи, передбачених планами заняття).

2 семестр. Максимальна кількість балів, яку можна отримати на лабораторних заняттях – **30 балів** (за умови виконання та звітування за всі різновиди роботи, передбачених планами заняття).

Контроль за самостійною роботою (20/5 балів)

Контроль за самостійною роботою (20 балів)

Контроль за самостійною та індивідуальною роботою відбуватиметься у формі перевірки географічної номенклатури, робота над якою розвиває навички

індивідуальної роботи та практичного застосування знань студента з навчальної дисципліни.

У першому семестрі максимальна кількість балів, яку може отримати студент за самостійну роботу складає 20 балів.

У другому семестрі максимальна можлива оцінка за самостійну роботу складає 5 балів.

Модульна контрольна робота.

1 семестр – 30 балів.

2 семестр – 25 балів.

Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів. Модульна контрольна робота складається з трьох теоретичних питань. Робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів. Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – 30 балів. Такого рівня робота має бути виконана грамотно і акуратно. Відповіді на питання контрольної роботи повинні бути повними, вичерпними, містити власні роздуми і приклади. Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Іспит (40 балів)

Якщо студент виконав всі завдання лабораторних занять, звітував на консультаціях чи заняттях про результати самостійної роботи, написав модульну контрольну роботу, то він одержує відповідні бали за перераховані види роботи і допускається до здачі іспиту. Іспит проводиться згідно графіку.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано

34 і менше	ґ (незадовільно з обо в'язковим проведенням д одаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кре дитного модуля)			
------------	---	--	--	--

Вивчення дисципліни передбачає академічну доброчесність студента, вміння бути самостійним, незалежним, креативним при виконанні самостійних завдань.